

силь об'ємним предметом, то не завжди вдається використовувати наведені вище методи. На кожному семінарському занятті потрібно розглянути 4—6 теоретичних питань, при цьому часто необхідно роз'яснити деякі незрозумілі аспекти норм. Тому для розгляду, наприклад, задач фактично не залишається часу.

Таким чином, створюється ситуація, коли, з одного боку, при вивченні цивільно-правових дисциплін необхідно застосовувати різні методи навчання, проте, з іншого боку, для цього фактично немає часу. В даній ситуації можна запропонувати наступні можливості подолання проблеми:

- збільшення годин для вивчення цивільно-правових дисциплін на юридичному факультеті протягом трьох семестрів, а на інших факультетах — протягом одного семестру, але за умови проведення семінарських занять кожного тижня;

- збільшення кількості питань комплексного характеру. Використання таких питань дозволить економити час на розгляді менш важливих питань, включаючи їх до складу інших питань;

- складання чіткого плану проведення семінарського заняття. Звичайно, його абсолютне дотримання в різних групах є неможливим, проте складання такого плану дозволить своєчасно виявити головні аспекти заняття, виділити час для їх розгляду та залишити час для розв'язання практичних задач.

Встановлення та дотримання такого порядку дозволить ефективно використовувати робочий час, максимально ефективно розглянути найважливіші питання з теми та закріпити свої знання.

Ю. П. Чернявський, аспірант,
асистент кафедри статистики

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПРОЦЕСУ НАВЧАННЯ НА ОСНОВІ ВИКОРИСТАННЯ АКТИВНИХ МЕТОДІВ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Важливим завданням викладача є підвищення ефективності процесу навчання за допомогою сукупності методів, які залучають студентів до активної пізнавальної діяльності. Вважається, що людина засвоює в найповнішому обсязі те, в чому приймає участь. Отже, навчальний процес повинен мати продуктивний, творчий, пошуковий характер. При цьому пізнавальна діяльність студентів уособлюється в стійкому інтересі до знань, в самостійних навчальних діях і, як наслідок, «кристалізується» у формуванні вмінь та навичок застосування отриманих знань до розв'язування поставлених проблем.

Слід зазначити, що активні методи навчання є «верхівкою айсбергу» навчального процесу, а їх застосування можливе лише за наявності необхідного рівня знань студентів. Тому важливим є використання мотиваційних чинників до самостійного опрацювання навчальних матеріалів, що повинно призвести до накопичення такого «критичного» обсягу знань, який дозволяє перейти до інтенсивних методів навчання. При цьому треба виходити з того, що не існують «чисті» методи навчання. В процесі навчальної діяльності одночасно співіснують декілька методів. Органічне поєднання їх характеризує різноманітні способи взаємодії викладача і студентів.

Активізація і інтенсифікація навчання передбачає також врахування впливу емоцій та підсвідомості. За допомогою певних методів можлива активізація сприйняття, переробки, запам'ятовування та застосування інформації. Зокрема, практика свідчить, що студенти краще сприймають приклади з навчальної дисципліни, які мають точки дотики до обраної ними спеціальності.

Слід зазначити, що безпосередні мотиваційні чинники до навчання, а саме отримання професійних знань та навичок, не завжди слугують орієнтирами для студентів. Для певної їх частини головним і важливішим результатом навчальної діяльності є формалізована оцінка їх знань. Тому використання активних методів навчання повинно спиратися і на відповідну оцінку участі студентів у пізнавальній діяльності. Враховуючи систему оцінювання знань студентів у Київському національному економічному університеті підвищення активності студентів досягається встановленням певної кількості балів, які можливо набрати протягом семестру на практичних заняттях. При цьому необхідно визначити можливі шляхи отримання балів за активність у навчальному процесі: участь в обговоренні поставленої проблеми, першість у розв'язанні певних задач або прикладів тощо.

Особливо слід зазначити, що використання активних методів навчання повинно передбачати активізацію пізнавальної діяльності не тільки студентів, але й викладачів. Використання одних і тих же методів навчання за сталою звичкою приведе до зниження ефективності дієвих спочатку методів. Постійне вдосконалення методів навчання, які повинні бути адекватні цілям і змісту навчання, темі заняття, рівню знань, здібностям та особливостям студентів, а також можливостям і підготовленості викладача, сприятиме інтенсифікації навчального процесу та підвищенню ефективності пізнавальної діяльності.